

Jasmina Havranek, ravnateljica Agencije za znanost i visoko obrazovanje, govori o smjernicama za visoko obrazovanje i mogućnostima napretka

Treba nam bolja suradnja privatnih tvrtki i znanosti

KSENJA PUŠKARIĆ
 ksenija.puskaric@poslovni.hr

Ravnateljica Agencije za znanost i visoko obrazovanje Jasmina Havranek za Poslovni dnevnik kaže kako se Hrvatska još prije nekoliko godina strateški opredijelila za unapređenje znanosti i visokog obrazovanja. Barem u tom razdoblju, to su potkrepljivali i konkretni podaci.

Tako su se, kaže, između 2004. i 2008. izdvajanja iz proračuna za visoko obrazovanje povećala za 47 posto, po 12 posto godišnje, dok je zajmovima osigurano dodatnih 400 milijuna eura za gradnju novih kampusa u šest gradova. U istom je razdoblju zaposleno i 2500 novih ljudi u sustavu visokog obrazovanja, osnovana su i nova javna učilišta, a visoko obrazovanje je decentralizirano.

A onda je nastupila kriza i stječe se dojam da su ta opredjeljenja pala u drugi plan. Havranek napominje da je s obzirom na aktualnu gospodarsku i ekonomsku situaciju u Hrvatskoj i svijetu važno zadržati to strateško opredjeljenje premda se teško može očekivati porast sredstava za znanost i visoko obrazovanje u 2011. godini. Zbog

toga bi težište trebalo staviti na promišljenije i racionalnije raspolaganje sredstvima iz državnog proračuna, a to bi se pitanje trebalo jasnije urediti u okviru prijedloga novih zakona iz područja znanosti i visokog obrazovanja.

Koliko će se sustav promijeniti nakon donošenja paketa obrazovnih zakona, o visokom obrazovanju, sveučilištu i znanosti?

Novi paket zakona predviđa promjene. Prema mojim saznanjima Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je nakon završetka prve faze javne rasprave o nacrtima zakona iz područja znanosti i visokog obrazovanja sistematiziralo pristigle prijedloge i primjedbe te je zbog iznimne važnosti područja koje reguliraju predloženi nacrti zakona odlučilo imenovati prosudbena povjerenstva za analizu pristiglih primjedbi i prijedloga.

Nakon završetka rada prosudbenih povjerenstava izradit će se pročišćeni tekst nacrti novih zakona kako bi se osiguralo iznalaženje najkvalitetnijih rješenja za unapređenje sustava znanosti i visokog obrazovanja. Isto tako treba naglasiti da su neke zemlje (npr. nordijskog modela) otišle i dalje

HRVATSKA
 SVEUČILIŠTA
 SVOJE
 POTENCI-
 JALE MOGLA
 BI POVEĆATI
 USTROJEM
 ZAJEDNIČKIH
 STUDIJA I
 KOLEGIJA

u reformama ovog područja posljednjih godina, što se u ovim kriznim vremenima pokazalo dobrim jer je recesija tamo trajala znatno kraće nego u ostalim dijelovima svijeta.

Očekujete li u sljedećoj godini veću suradnju znanosti i gospodarstva?

U ovoj je godini Agencija za znanost i visoko obrazovanje započela s tematskim vrednovanjem svih javnih znanstvenih instituta koje će pružiti cjelovit uvid, između ostalog, i u aspekt njihove suradnje s gospodarstvom. Na temelju tog vrednovanja proizaći će i određene preporuke kao i analize na razini sustava.

Bitno je naglasiti da su u postupak uključeni međunarodni stručnjaci s velikim iskustvom u upravljanju i vođenju znanstvenih institucija, čije preporuke će zasigurno omogućiti implementiranje najboljih svjetskih praksi u naš sustav znanosti, što bi time nužno usmjerilo i bolju suradnju znanosti i gospodarstva koje bi dovelo do stvaranja novih znanja. Kroz tematsko vrednovanje vidjet ćemo i koliko su privatne kompanije uključene u financiranje, što pokazuje želju za uključivanjem znanosti i znanja u privatne tvrtke.

reforma

Na promjene se treba brže reagirati

Strukture Europske unije potiču sveučilišta da reformiraju svoje upravljačke strukture i učine ih fleksibilnijim, kvalitetnijim i spremnijim za upravljanje promjenama čime će pridonijeti rastu gospodarstva, jačanju socijalne kohezije, poboljšanju kvalifikacija i povećanju broja završenih studenata. U gotovo svim europskim zemljama u upravljanje su uvedeni i vanjski dionici kako bi sveučilište moglo brže odgovoriti suvremenim promjenama u gospodarstvu, kao i općem društvenom razvoju, ističe Jasmina Havranek. Time se sveučilišta u Europi odmiču od tradicionalnog sustava upravljanja, a ujedno postaju i konkurentnija.

Koje bi se promjene u sustavu visokog obrazovanja i znanosti trebale dogoditi da postane efikasniji?

Posljednje desetljeće vlade u cijelom svijetu napravile su velike reforme sveučilišnih sustava, pa je tako za Europsku razinu obrazovanja (EVO) bilo niz promjena, pri čemu se konkurentnost trebala suočiti s brzim globalnim promjenama u socioekonomskom smislu, ali i okruženju vođenja politike sveučilišta. Europska reforma visokog obrazovanja formalno je započeta Bolonjskom deklaracijom 1999., kojom je razvoj sustava praćenja kvalitete na europskoj, nacionalnoj i institucional-

ZEMLJE KOJE
SU NAJDALJE
OTISLE U
REFORMI
ZNANOSTI
I VISOKOG
OBRAZOVANJA
PRVE SU SE
USPJELE
IZVUCI IZ
RECESIJE

Jasmina
Havranek kaže
da bi visoka
učilišta trebala
unaprijediti
programe

PIXSELL

noj razini trebao biti važan čimbenik, uz dio promjena politike. Lisabonska strategija iz 2000. uključuje i promjenu sustava upravljanja sveučilištem koje se od tradicionalnog, sebi okrenutog sustava koji čine interni dionici (nastavno i nenastavno osoblje te studenti), okreće u smjeru šireg uključivanja i ostalih dionika.

Europska komisija naglašava važnost uloge sveučilišta pogotovo u razvoju društva i gospodarstva kroz svoje tri glavne zadaće: obrazovanje, istraživanje i inovacije. Komisija ističe i glavne probleme europskih sveučilišta, a to su slaba zastupljenost na svjetskim rang-ljestvicama, usmjerenost na tradicionalno podučavanje, s premalo interdisciplinarnih studijskih programa te su nedovoljna profiliranost unutar svoje djelatnosti.

Izgradnja svjetski prepoznatih sveučilišta temelji se na tri moguće strategije: ulaganju u manji broj postojećih sveučilišta koja imaju potencijal izvrsnosti, poticanju određenog broja postojećih institucija u transformiranje te stvaranju potpuno novih institucija.

IZMEĐU
2004. I
2008. IZD-
VAJANJA IZ
DRŽAVNOG
PRORAČUNA
ZA VISOKO
OBRA-
ZOVANJE
POVEĆALA
SU SE 47
POSTO

Što će se u budućnosti dogoditi sa studijskim programima na hrvatskim sveučilištima? Hoće li biti promjena?

Visoka učilišta trebala bi intenzivnije promišljati o svojoj strategiji i u okviru toga unapređivati već postojeće studijske programe.

Treba znati da dobro planiranje traži vremena i izvore. Naglasak treba biti na mobilnosti, interdisciplinarnosti, ishodima učenja, suradnji s gospodarstvom te međufakultetskoj i među-sveučilišnoj, odnosno međunarodnoj suradnji. Isto tako sveučilišta bi trebala potaknuti svoje sastavnice da zajednički iskoriste sve svoje potencijale ustrojem zajedničkih studija i kolegija na razini sveučilišta, razmjenom nastavnika i ostalih raspoloživih resursa, a sve radi profiliranja sveučilišta kojima bi se stvorila komparativna prednost na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Također studijske programe hrvatskoga visokoobrazovnog sustava treba stavljati na međunarodno tržište rada marketinški, ali pri tome treba voditi računa o usaglašavanju pravne regulative države.